

ARADUL

Timpul va descoperi faptele și gândurile omului cele mai ascunse și nebănuite.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«

Apare de două ori pe săptămână.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	Pentru autorități și instituții
200 Lei 1 An	500 Lei 1 An
100 6 Luni	250 6 Luni
50 3 Luni	130 3 Luni

..... In străinătate dublu.

În pragul unui nou an.

În cursul existenței umane pe acest pământ, sunt momente când omul se află la încheierea unei activități, ce înseamnă în realitate începutul alteia nouă. Prin orânduirea firească, momentul sfârșitului de an și-a căpătat locul de frunte.

Legat de însăși existența omului, anul ce se sfârșește trezește în om anumite stări sufletești și-l face să cugete cu mai multă atenție nu numai asupra rosturilor sale mărunte, ci și asupra rostului său în această lume.

Un an încheiat este timpul de înregistrare a tuturor sbuciumărilor și a realizărilor. Un an ce a trecut este o parte trăită din viață, un pas mai mult către sfârșitul existenței pământești, un pas mai aproape de eternitate.

Iată de ce ne uităm înapoi la cele ce am realizat, și ne gândim la cele cu care vom merge mai departe, către încheierea definitivă a existenței trupesti și începerea vieții de dincolo.

Fiecare să examineze deci faptele și cugetele sale în anul ce trece și să-și ia hotărâri de viitor, știind că mai departe nu pășește cu vorbe goale și fiecăriri cu fapte reale, singurele care însoțesc pe om în tot cursul vieții sale.

Asociația »Infrățirea«, cunoscând că binele omului nu rezultă din ură și vrojbă, ci din dragoste frățească, s'a străduit prin organul său »Aradul« să îndrăgă oamenii la oaltă într-o muncă comună, fără calcule înveninate de ambițiuni personale.

Acum când se încheie un an »Infrățirea« privește înapoi cu mulțumire că s'a făcut datoria — pe cât omeneste posibil — și este mândră că încercările înveninări n'au pornit din rândurile ei, și se bucură că acele încercări au rămas izolate.

»Infrățirea« pornește în noul an cu aceleași gânduri și face apel prin »Aradul« la toți oamenii de ne și înțelegători, ca în acest moment de reculegere să lase la o parte toate considerațiunile mărunte și să muncească fiecare cu gând curat în cercul său de activitate, pentru progresul societății din aceste ținuturi, ca să putem îndulci greul vieții din anul ce vine. Cu aceste gânduri »Infrățirea« dorește membri săi și cetitorilor ziarului »Aradul« un An Nou fericit întru mulți ani!

De Anul nou.

N. Vlaicu, Ienopoleanu.

Plecat-a moșneagul spre alte meleaguri,
Cu barba lui albă, în fire de-argint,
Cedatu-și-a locul, celor ce 'n șiraguri
Aleargă după dânsul grăbind.

Și iată-i urmașul, călare el vine
Ca »Făt cel frumos«, pe cal nădrăvan,
Cu plete de aur și-aduce cu sine
Speranțe mai bune. E tânărul an.

Un rege destoinic, cuminte, cu brațe de fier,
Muncește cu zor, într-o țară, spre soare răsare.
Cerescule Tată, sfânt, sprijinu-ți cer,
Ajută-l și fi-i călăuză în munca sa sfântă și mare.

PASTORALA DE ANUL NOU

A

P. S. GRIGORIE, Episcopul Aradului.

Iubiții mei fii sufletești!

La începutul anului 1918, când războiul între popoare era încă în tolu său, s'a petrecut o întâmplare mișcătoare de suflet; un aviator englez și un aviator german se luptau cu aeroplanoane lor la o înălțime de 3000 metri deasupra pământului. Viața amândurora atărea numai de un fir de păr, fiindcă un singur glonte, care nimeria bine, ar fi însemnat prăbușirea la pământ a unuia dintre cei doi luptători.

Când gloanțele curgeau ca ploaia, mitraliera germanului s'a stricat și acum englezul cu un singur glonte putea să-l arunce la pământ zdrobit și ars.

Și totuși englezul, făcând un semn că el nu se mai luptă cu un adversar care nu se mai poate apăra, și-a lăsat sârmă în jos, înspre trupele englezești.

Ce faptă frumoasă! Ce purtare demnă de un bărbat, și ce iubire vrednică de un creștin a dovedit sârmă englez. Adevărat! multă laudă și cinste l-se cade acestui soldat, dar toată cinstea și toată admirația l-o trimitem acelei mame engleze din cutare sat al Angliei, care a știut să dea feciorului ei suflet din sufletul ei, și cinste din cinstea ei, și iubire din iubirea ei.

Marele scriitor Michelet spune: »Este o regulă generală, fără excepție, că oamenii de valoare sunt fiii mamei lor, ei poartă chipul moral al mamei lor«.

Nu în chipul obișnuit numai cu buzele vă doresc eu vouă An nou fericit, ci cu tot sufletul meu, fiindcă inima mea e străbătută de via dorință ca Anul nou să însemne și o viață nouă în Domnul. Și nu văd altcum cu putință începerea unei vieți noi, decât prin mame vrednice și prin fii, care prin toată viața lor vor dovedi că sunt vrednici de mamele lor.

Mulți oameni cred că viața o hotărăște în bine norocul, prietenia, legăturile înalte, vază și bogăția. Și totuși viața omului e strâns condiționată de creșterea bună, pe care o primește în familie dela părinții săi. De învățat, multe lucruri bune și folositoare putem să învățăm, la orice vârstă, dar de bună creștere trebuie să avem parte la timpul potrivit, care, scăpat din vedere, nu se mai întoarce nici odată.

Cine nu a avut un tată bun, dar mai ales o mamă bună, care, în fraga vârstă a copilăriei, să-l învețe frica de Dumnezeu și iubirea de oa-

meni, este un om nenorocit toată viața lui.

Când se fac banii, atunci se tipărește pe fața lor și prețul, pe care îl poartă până când există el. Așa și noi trebuie să le tipărim copiilor în suflete, când sunt mici, prețul lor, valoarea lor, aceea ce ei trebuie să fie toată viața lor.

De aceea chiar în ziua atât de însemnată a Anului nou vă pun la inima voastră, iubiți părinți, datoria sfântă de a vă crește copilașii de mici în Domnul. Învățați-i să aibă o sială și o frică față de orice gând necurat, față de orice vorbă urâtă și de orice faptă rea, și să facă aceea ce trebuie. Să se roage lui Dumnezeu, să cinstească pe Dumnezeu, pe voi și pe toți oamenii. Să aibă milă de săraci și de nenorociți și să iubiască adevărul și să încunjure minciuna.

Când vom avea copii crescuți în frica lui Dumnezeu și în iubirea față de oameni, atunci să știți că s'au ivit zorile unor timpuri mai bune și mai liniștite. Casă fără fundament tralnic nu este și nici neam vrednic fără copii vrednici. De aceea Sf. Pavel, în epistola către Efeseni, îndeamnă pe fii să cinstească pe părinți, iar părinților le zice: »nu ugrisiți pe fiii voștri întru mărire, ci îi creșteți pe ei întru învățătura și certarea Domnului« (Efes 6 v 4). Nu răsfățați pe copii, părinților, ci îi învățați să cunoască durerile vieții, ca și bucuriile ei, ca mai târziu să nu-și piardă nădejdea sau să se piardă în plăceri vinovate. Atunci nu vor ajunge soarta oamenilor de azi, care se plâng că nu mai pot răbda greul vieții. Un tânăr bine crescut va ști că năcazul e trecător, iar viața omului e veșnică. Cel bine-crescut simte durerea, dar știe că Dumnezeu are planuri mărețe cu el; el nu va vedea numai nori, ci și cerul albastru al nădejdilor.

Copiii bine crescuți vor ști că omul lucrează și cere pâine, iar Dumnezeu binecuvintează munca și dă pâinea. Cu aceste sentimente să priviți noul an ce vine.

Pășiți, deci, iubiți mei, pragul unui an nou și voi și copilașii voștri, nu bizuindu-vă pe puterile voastre, și pe bogățiile voastre ci rugându-vă și încrezându-vă în Dumnezeu, fiindcă dela El vin toate darurile bune și viață îndelungată și fericirea, pe care o dorim cu toții.

Anul nou, deci, nu este îngăduit să fie numai o zi de petrecere veselă, ci o adevărată zi de cugetare crești-

nească, ca să înțelegem, cum ne arată atâtea pilde din istoria omenirii, că dela vatra familiară adânc creștinească, ori cât de săracă să fi fost, au pornit cei mai iluștri oameni, cari au adus omenirea pe poteci bune. Din ieslea săracă și nebăgată în seamă a pornit la drum Mântuitorul nostru, Domnul nostru Iisus Hristos.

Dela vetrele românești modeste, dar creștinești, trebuie să se nască și acei oameni aleși ai noștri, cari, plini de frica Domnului și de iubire caldă și iertătoare, să ne conducă pe drumurile curate, și fericite ale vieții. Grăia cea mai mare a voastră să fie de copilașii voștri. Steaua, care să vegheze la leagănul lor, să fie dragostea voastră și dorința ca fiecare să dea neamului fii buni, spre mântuirea lui.

Vă doresc futuroara au nou fericit, îndreptându-mă către Dumnezeu și rugându-mă pentru voi toți:

»Doamne, nu cu mânia Ta să ne muștri pe noi, nici cu urgia Ta să ne cerți pe noi, ci fă cu noi după mila Ta, vindecătorule și tămăduitorule al sufletelor noastre. Îndreptează-ne pe noi la limanul voiei Tale, luminează ochii inimilor noastre spre cunoștința adevărului Tău și ne dăruiește nouă cealaltă vreme a zilei de acum, și tot timpul vieții noastre, a-l petrece în pace și fără de păcat, pentru rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și al Sfinților Tăi, Amin.

Arad, la 1 Ianuarie 1932.

Al vostru iubitor părinte sufletesc

† Grigorie

Episcopul Aradului.

Au scăzut prețurile la Cinematografele Comunale.

Am fost printre primii cari am anunțat că prețurile de intrare la Cinematografele Comunale vor scădea. În ședința comisiei interimare din 29 XII s'a hotărât reducerea prețurilor în felul următor:

Dela 38 lei la 33 și dela 33 lei la 28. Biletele a 23 și 13 lei, au rămas la același preț.

Ne place să credem, că deschizându-se peste câteva săptămâni cinematograful Soc. Scriitorilor Români filmele ce vor rula la cinematografele comunale, vor fi cât se poate de selecționate.

Pe marginea trecutului...

Românizarea unei școli sârbești din Arad.

de: L. OCTAVIAN

Deși exista la Arad, încă din 1812, o preparandie românească, totuși, pe la 1850, românii de aici nu aveau, în centrul orașului lor, nici o școală primară națională. Copiii români din această parte, dacă doriau să învețe carte în limba lor, erau nevoiți să frecventeze școala din Pârnea sau aceea din Șega, singurele școli românești de grad inferior de pe teritoriul Aradului. Această nenorocită situație se datora faptului că sârbii, prin influența lor politică și bisericească, au acaparât întreg învățământul arădan. Nenumăratele proteste ale românilor au avut un rezultat foarte tardiv. Cei drept, prin 1847, ei obținuseră dela directorul districtual al școalelor din Timișoara, Const. Ioanovici, ca, în școlile unde sunt români și sârbi, să se învețe deopotriva românește și sârbește. Această dispoziție era însă nesatisfăcătoare. Doleanțele românilor arădani au fost favorabil soluționate abia în 1850, când funcționa ca director districtual la Oradea Dimitrie Ionescu. El a fost acela, care, cu dela sine putere, a românizat școala dela biserica Sf. Petru și Pavel, adică dela vechea catedrală românească, situată pe locul unde este azi liceul „Moise Nicoară”.

Noua stare a lucrurilor, desigur, nu era convenabilă sârbilor, obicinuiți a predomina elementul românesc. Un învățător, George Radak, se erizează de campion al nemulțumirilor și formulează în „Sârbske Novine” (Nr. 139—1850) puncte de acuzație contra urzitorilor valahi. Școala cu pricina, — spune el, — este nedrept să devină românească, fiindcă ea a fost un secol în stăpânirea sârbilor și fiindcă are două fundații sârbești, respectivii fondatori negândindu-se nici un moment „a funda pentru român”. Pe de alte parte, sârbii pot dovedi cu „atestat” dela fostul director districtual Constantin că la școala în chestie numai o treime din elevi ar fi românească. Ei pot deasemenea dovedi, tot cu „atestat”, că învățătorul sârb deslituit a propus elevilor și în limba românească. Înșinuările dascălului rebel au fost spulberate de „Gazeta Transilvaniei” (Nr. 14 și urm. — 1851), cu argumente hotărâtoare. Este adevărat, — spuneau românii, — că școala dela biserica Sf. Petru și Pavel a fost sârbească timp de un secol, dar pe nedrept, pentru motivul că, fiind biserica românească, rezulta, în mod logic, ca și școala atașată de ea, să fie de aceeași naționalitate. Aceasta cu atât mai vădit, că românii nu au în „orașul dinlăuntru” o școală poporală deși numărul lor în trece pe cel al sârbilor de șapte ori. Se cuvenea apoi ca această școală să fie românească și dintr-un motiv de ordin financiar: învățătorii fiind plătiți de oraș și românii fiind mai numeroși decât sârbii, ei contribuiesc mai mult la susținerea școalelor.

Fundațiile amintite de Radak au fost constituite de Sava Arsici, care a dăruit școlii 4 lanțuri de pământ și de Sava Tökölly. Sava Arsici, — după spusele nevestei sale, — a fost însă român (din Porcarea de

lângă Cluj), și s'a dușmanit toată viața cu cel din urmă, tocmai pentru că acesta, în 1816, a scos din biserică limba românească¹⁾. Iar Sava Tökölly și-a testat toată averea societății literare sârbești din Pesta „Matița”, astfel că nu poate fi vorba despre o fundație școlară.

Faptul că la școala dela biserica Sf. Petru și Pavel erau mai mulți elevi sârbi decât români se explică astfel: local-directorul Petrovici, român sârbizat, pentru a nu furniza românilor argumente favorabile, a adus aici elevi sârbi și dela o altă școală. În „atestatul” lui Constantin²⁾ figurează 11 sârbi și 6 români, iar după ce școala se românizase, ea era cercetată de 32 elevi români. Rezultă deci, că adevărul era falsificat în „atestat”. Fals era și „atestatul” prin care sârbii încercau să dovedească faptul, că învățătorul deslituit a propus și în românește. Era subscris de doi oameni fără autoritate morală³⁾ și ca atare n'avea nici o valoare.

Precum se vede, în fața faptului îndeplinit, argumentele sârbilor nu aveau forță convingătoare. Școala românizată, a continuat să-și păstreze și pe mai departe caracterul.

Lupta ce s'a dat pentru dobândirea naționalității ei, relevează anevoia cu care ne-am putut debarasa, acum un veac, de jugul sârbesc. Căci sârbii, în părțile arădane și bănățene, din ocrotitori cu devenit, urmă asupritori veritabili.

¹⁾ Despre filantropia lui Sava Arsici, care donase și preparandiei o casă, Tichindeal are cuvinte aspre. Spune că S. Arsici a donat pentru ca „să capete nemeșugu”. Vezi: T. Boțig: „Istoria școlii norm...” pag. 310.

²⁾ De origine macedonean. „Attestatul” dat sârbilor a fost surprinzător, căci Constantin întotdeauna se arăta a fi bun român.

³⁾ Unul era Antonovici, fost notar consistorial la Oradea, falsificator în acte publice iar celălalt era diaconul Sârbu, român sârbizat, cantor de teologie.

□ Noul Comitet executiv al „Centrului Studențesc” Oradea, a fost ales de către Adunarea Generală, în ziua de 6 Decembrie 1931, după cum urmează:

Președinte: Grozav Teodor anul III. Vicepreședinte Hălămagian I. anul II. Secretar-Gendral: Spănu anul II. Consilier I. Sirca E. anul III. Consilier II. Buda V. Leontin anul III. Cassier I. Raja Dimitrie anul III. Cassier II. Pop Eugen anul II. Controlor I. Enescu anul II. Controlor II. Hamzea anul I. Controlor III. Pleșa anul I. Secretar I. Dra Ștefan anul I. Secretar II. Cojan anul I. Bibliotecar I. Malița anul II. Bibliotecar II. Garabedeau anul I. Preș. Com. Artist. Borodi anul I.

□ Cercul universitar „Bănățean-Arădan”, din Oradea, a trimis poetului, Goga cu ocazia împlinirii a 50 ani, următoarea telegramă.

«Falnice străjere al sufletului românesc! Cercul univ. Bănățean-Arădan, prin rostul meu, Vă urează mulți ani spre mândria scrisului și gloria neamului românesc.

ss. T. G. președ. Cercului.

In haiducie.

Înaintăm orbecăind. Ținem cursul apei, sau poalele muntelui; trezind într-una cu vârful bocancilor bolovanii urniți în vale de viiturile puhoaelor. Pe aci locul fagilor li-l iau colonile de ariniș, ce exală un miros înecăcios, acru-amăruș.

„Taciunii” și „frigările”.

Se creștea acum de zluă dinspre șeaua Bihării. Atunci observ, că tovarășii mei sunt fără arme.

Cum, dracu, or vrea ăștia să vâneze mistreți cu mâna goală? „Că, ne-om găsi noi mai înțepa vr'un taciune, p'unde va!”

Tot sărind părae, trecând și valea pe punți de copaci răsturnați de-acurmezisul; ori pe șiruri de pietroae rânduite dinadins în matca apei; dela Strămtură o apucăm la dreapta pe povârniș și ne infundăm în desușul codrului.

Atunci observ iară, cum unul câte unul se desprind din ceață o iau razna prin sbegar și după vreo zece, cincisprezece minute, apar cu câte o „rugină” subsoară, până ce ne trezirăm toți înarmați.

Aceste teribile arme (slujiseră cu ciuste și lui Avram Iancu) își meritau acum din plin porecla. Nște țevii de fier, — mai lungi, „frigări”; altele, „taciuni”, scurte în cursul vremii, — în calibru „de două degete”, ferecate pe naturi de rădăcină, plâsmuite

prin secole pe șaua Bihării. Fiecare din noi avea o „taciună” și o „frigară”. Căci, prezente jandarmilor, când i-or călca prea rău; de cealaltă să se folosească, până când or răscumpăra dela licitație, la pretura din Hălmagiu, pe cea dintâi.

Am ajuns la Dâmbu Sec. aici se repară puștile, mai strângându-se cu sârmă, mai ciocnind câte-un cui. Apoi începe ritualul încărcării.

După ce se descântă de noroc, li se toarnă din cornul de bou praful pe gură, luând seama, tot scuturându-o, să ajungă până în țintă. Din spirit de economie, unul amestecă „aprieșul” cu pulvere de bășag.

Prin Munții Apuseni.

Se bate cu vergeaua bine foltașul de călți, apoi mai ușor sdremele și poștele. Unul neavând poște, sdrobise pilorusele dela o cratiță de ruciu și cu aceste fărâmituri și tot felul de bucățele de fier, și-a îndopat el „tunul”.

Trag capsele pe țate, le acoper cu floace de lepure, apoi lasă cocoșele încetinel.

Nu-i nimic!

Era pela amiază și urcasem vre-o douăzeci kilometri prin codru. Aici n'a pătrus securea decând lumea. Djar, pârjolul, pus de păstori ca să se mai otăvească de pășune.

Petrea primește ultimele instrucțiuni. Să coboare în părau s'o iele apoi piezș spre Pietrile Aradului. La întâia cotitură, să sloboadă câinii. Să strige și el (și, aici trebuiau puși la încercare bojocii lui Petrea), să bată hățșurile de smeură, lovind coada securii prin buturuge și să urnească bolovanii.

Noi ne-am orânduit la vadurile ștute prin luminșuri, ținând urechea și privirile ațintite spre părau, de unde trebuia să iasă, ceea ce — nu se mai arăta.

Nici țipete de fiară. Pe la înălțimi de aproape 1400 metri, afară de corbi și bojigoe, nici paseri nu se prea iveau. Veverițele coborâseră pentru provizile de nuc; viezurii, după cucuruz. Mistrețul, lupul, vulpea, cași veveriță, viezurile, cât și multe dintre sburătoare, își încercau acum norocul atacând agoniștea oamenilor nevoiași și se refugiau numai gonite în codru.

Încotro privești, numai imensa pustietate a codrilor de fag cu frunzșul betegit de brumă, înfrățindu-se spre piscuri cu păcurile de sulți negre ale molșșilor.

Decăteori auziam răsturnându-se culmile de hohotul și sudălmile lui Petrea, știam că iarăși au dat câinii năvală asupra opincilor lui de gligan.

Un șuter prelung din țevia puștii și ne strânguim la punctul întes de mai înainte, ceva mai sus.

Tr. M.

Din Problemele vremii.

Povestea minciunei.

Artistului Jean Moscopol, care a lansat romanța-tango: „Minciuna”.

Ce este oare minciuna? „Adevărul sub mască” a spus filozoful Byron.

Definiția este desigur justă și conține într-o formulă simplă marea dramă a umanității înaintea adevărului. Soarele și moartea nu au putut niciodată să se privească în față: tot astfel și adevărul.

Dorința imperioasă de a ști, care chină întreaga omenire în viața socială și sentimentală; această dorință de a ridica vălurile în care se ascund atâtea mistere, această sete de a cunoaște secretele privirii, de a smulge buzelor lăcerea lor voluntară, strigătele acestor ale cunoștinței totale ale elementelor cu care vei să-ți construiești viața, toate acestea nu pot aduce decât complicații îngrijorătoare și o tristă desamăgire.

Priviți în jurul vostru și spuneți-mi câte menajuri nu și-au țesut fericirea și liniștea din dibăcia ipocriziei? Câte familii nu trăesc dintr-o veșnică înșelătorie, sub fardul acela zămbitor al oamenilor mulțumiți și nepăsători?

Unii din ei, fericiți muritori, ignorează atmosfera în care trăesc; alții însă, conștienți de existența pe care și-au creat-o, o suportă cu resemnare, dibue prin întuneric, încet, cu sfială, se învâtesc ca niște bieți fluturi în jurul unei lămpi, sunt alrași de curiozitatea a celei lumini a conștiinței, dar se feresc de ea, nu îndrăznesc să o desvăluie, de teama decepției care îi așteaptă.

Povestea cu „Raja salbăteacă” a lui Ibsen, este desigur povestea lumii întregi.

Să recunoaștem dar cât e

de trisă educația noastră! Ne învăț de când suntem mici să venerăm adevărul, să-l admiring cu toate fazele lui: ni se infiltrează în suflet eroarea minciunei și a prefăcătoriei, și nimeni nu își dă seama că procedând astfel ne dezamează cu desăvârșire pentru mai târziu când vom avea de luptat contra vieții.

Și ce este mai nostim, e că în dorința aceasta de a pre-găti copilul la sinceritate, insuflă adesea arta de a minți. Micuțul a spart ceva și când îl dojenești, frumoasă doamnă, vei avea grije să-i spui: „Dacă minți te pedepsesc...” iar după un sfert de oră, când o prietenă plicticoasă va suna la scară și nu vei voi să o primești, vei trimite copilașul și spună plin de ingenuositate: „Mămici nu este acasă, a plecat de mult în oraș...”

Nu mai vorbesc, de toate formulele obișnuite de care ne servim față de cunoștințele fiecărui pas: „Cât suni de în-cântat că te vâd!” „Ce plăcere, ce surpriză delicioasă scumpă prietenă!” — când ai bine că te lasă rece această vizită sau această întâlnire, ai putea foarte bine să te pozezi de acest comerț al minciunilor.

Dar nu poți, simți că este absolută necesitate, ca să în-deplinești tradiția banală a omului de lume, a omului civiliz.

Și fiindcă fiecare din noi ne-aștem această tristă pasiune a minciunilor, fie-care o practicăm ca să putem trăi în noi, de aceia problema edu-cării iubirii, e poate cea mai chinuloare. Nimic nu se poate compara cu lupta între ființe pe care o impulsia ciudată le-a aruncat pe un brațele celeilalte și care urmă se sbat ca niște orbice se înecă, ca să încerce să descopere adevărul sufletelor lor. Zi și noapte fiecare întreabă dacă nu este înșelă dacă totul nu este decât un simplu joc, o simplă minciună o nălucire neroadă... Sfârșit care torturează, care zdrobește energiile cele mai mari, care nimicesc inimile, stăruind pot să dureze, luni, ani, până în ziua în care oboseala m-rală anihilează ori-ce sentiment și totul se stărește.

Și lucrurile acestea nu petrec numai în ordinul sentimental, ci sunt tot atât de devărate și în viața socială economică.

Aslăzi mai mult ca niciodată trecem printr-o perioadă critică: cine știe oare ce se petrece mâine în Europa după duiă de noi convulsii.

Coriolan Bărbă

Faptă caritabilă

—oxo—

Din inițiativa dlui Iacob T. s'a îmbrăcat elevul N. Stepanov de 9 ani, orfan, Arad-Gai, care cu lacrimi de bucurie a primit un lum de iarnă, un palton, ciorapi, căciulă și mănăși, donat dnii: Iacob Toma, cisc Hum, Pavel Segedi, Smiltz, Ioan Bartelme, mund Iacob, Ștefan Zabb, cadie Erdir, Carol Marcol, Nicolae Voian și Fran Tyukody.

În aceste vremuri de această faptă poate fi dădă pildă și altora, știind că rea apropielii fără faptă moartă.

Rubrica grafologică.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri, că, cu toată criza, contra sumei de 20 lei, le punem la dispoziție pe unul din cei mai buni grafologi din Ardeal. Avantajele grafologiei le-am enumerat într-unul din numerele trecute, a ziarului nostru.

Menționăm și acum: cei mai mari savanți au crezut în efectele grafologilor asupra caracterelor oamenilor. Marele savant Humboldt, fiind invitat într-o familie, a fost rugat să facă analiza unei scrisori, fără să știe al cui e scrisul a spus, că e un rău caracter și viitor excroc și istoria a confirmat cele spuse de grafolog, acel domn a devenit, de fapt excroc. Aristot a declarat, că se poate defini sufletul omului după felul cum scrie.

M. C. G. N. Ești într-o stare sufletească foarte disperată, entuziasm, multă inițiativă, fire de bohem, defecte de vedere, îndrăzneț, destin bun, vervă, puternic, judecată clară. Carieră intelectuală, care cere stăruință filolog, istoric. Schimbăcios, fire protectoare, inclinări artistice, amabil.

P. Berarin. Arad. Energie, Caracter dominator, condus de instincte. Artăgoș, dispus spre ură și răutate. Fudul, naivitate, mândrie. Voință tare și sexual. Sentimental, altruist. Vitalitate și vervă. Spirit fin de diplomatie. Hotărât și prompt. Te infurii greu — însă atunci faci ravagii. Precaut din fire, cu frica zilei de mâine. Nu-ți place să te expui. Preferi orice compromisuri. Norocos. Puțin nesincer dar credincios și deschis față de prieteni. Pari mult mai cult decât ai dorința de a te instrui. Bun familist (cu coarne de cerb) și — probabil — vei crește copii atunci, ca și cucul Prin suferință și vei întări sufletul și vei birui viața.

Caută să-ți dezvolti voința energică vitală și spirituală. Înăbușe-ți părțile slabe din caracter, făcând din ele, iubind dreptatea, adevărul, pacea și vei contribui la fericirea și armonia veșnică a universului.

„Venus“. Multă răbdare, humor, om de afaceri, zgârcit, exaltare sufletească, minuțios, destin bun, judecată sănătoasă, dispus spre înțelegere. Supletea de spirit, câte o dată suflet bun și generos, nostalgic. Excursiunile sunt raiul proștilor, sămânțul și lucrurile, oamenii sunt aproape la fel, — pe întreg globul, — cu mici deosebiri. (Emerson).

Soias. Practic, ordonat, ambițios, hotărât, oarecare luciditate de spirit, multă revoltă în Dta, — mult este. Fii drept obiectiv, — călăuzeste spre bine și frumos energia

și ambiția din dta, nu-ți lăsa nervii liberi cu bucurie și-am primit gândul bun pentru sărbători. Din inimă și suflet, emit gânduri de pace și iubire pentru toți cetitorii și semenii noștri.

Un bărbat de 34—38 ani. Egoist, inclinare spre minciună, nestatornicie, iute de fire, energie, judecată clară, — în fond băiat bun. Inclinări artistice.

„Un suflet trist“. Deprimare, foarte ambițioasă, cu dorință de publicitate, nesincera, sexuală, și-reală, puțin stăruință, voință slabă, amabilă, îndrăzneată. Fire supusă, egoism, mândrie. Oarecare energie, caracter puțin echilibrat. Caută a fi totdeauna optimistă, senină, chiar dacă ai fi îndurat, cele mai grele pierderi ori decepții, nu trebuie să te descurajezi, așa e procesul de evoluție casnică. Ești tânără fii plină de viață! Lasă micile mof-uri la o parte lubește cu trup și suflet un bărbat, care să-ți stimuleze dorul de viață.

Nr. 1512 | 1931.
Notariatul Cercual Săvârșin
Publicațiune.

Notariatul Cercual Săvârșin, publică licitație publică pe ziua de 1 Februarie 1932 orele indicate mai jos, în localul primăriei din Săvârșin, pentru furnizarea și confecționarea următoarelor obiecte:

1. La orele 8 pentru furnizarea și transportarea în curtea primăriei din Săvârșin alor 4 vagoane de lemne de foc calitatea I. esență tare necesare pentru încălzitul localurilor primăriei și locuinței notariale.

2. La orele 8 și 30, pentru furnizarea petrolului lampant în calitate de circa 500-600 litri, sticle de lampă fitile, chibrituri etc. necesare la iluminatul localurilor primăriei.

3. La orele 9 pentru furnizarea materialelor necesare la birou, ca hârtie, imprimate, creioane, cerneală, penițe, plicuri etc.

4. La ora 9 și 30 pentru furnizarea materialelor mărunte necesare la gospodăria comunei ca corfe, pentru cărat lemne, perii, cuie, cârpe de șters pe jos și geamurile, ulei pentru imbibarea podelelor etc.

5. La orele 10 pentru luarea în antrepriză a lucrărilor de nivelare al locului de târg și regularea pârâiașului de lângă locul de târg și pentru ținerea în bună regulă a gardurilor ce împrejmuesc locul de târg.

6. La orele 10 și 30 pentru furnizarea și așezarea unui cântar bascul în locul târgului.

7. La orele 11 pentru efectuarea

micilor reparațiuni ce se necesită la primărie.

8. La orele 11 și 30 pentru furnizarea materialului mărunt necesar la eventuale reparațiuni din caz în caz, ca leături, scânduri sârmă, cuie etc.

9. La orele 12 pentru compactarea Mon. Ofic. Bulet. Județului și al cărților de legi, precum și pentru tăbițele indicătoare a drumurilor.

La această licitație pot lua parte numai firme înregistrate în afara de punctele 5 și 7 cari vor depune vadiul de 5% din sumele oferite și vor depune ofertele în scris în plic sigilat până la orele 8 dimineața al zilei de 1 Februarie 1932.

Licitația se va ține în conformitate cu legea Contabilității publice.
Notar:
Indescifrabil

Un veteran al dăscălimii.

Zilele acestea a fost pela redacția ziarului nostru Dl. Petru Nica înv. pensionat, din Gaișa. Cu lacrimi în ochi ne povestește, cum de 6 luni, au făcut drumul dela Gaișa-Arad, în ne-numărate rânduri pentru a interveni pe uadeștia, să-și primească mizeria de pensie, 1000 Lei la lună. Imbrăcat în zdrențe, ne mâncat de nu știu de câte zile, amorțit de frig și făcându-ți impresia unui cerșetor, cite mai stă cu el de vorbă. Pe tot locul a fost în tâmpinat cu: „Nu știu, n'avem“ etc, și în cele din urmă s'a gândit să-și plângă durerea și acelora ce scriu, ca doar așa se va auzi mai degrabă strigătul de desnădejde a unui muritor de foame.

Nu cere mai mult decât să i se dea mizeria lui sumă, pentruca să-și poată face un colac de Sf. Sărbători.

Când te gândești că poate fle care din noi vom ajunge vârsta lui (72 ani), un fior îți cutremură trupul de frica, să nu-i ajungi și soarta.

Nol, ce-ți putem spune, decât că: ai dat lumină celor mulți, pentruca să-ți lase întunericul din care i-ai scos.

Hic.

IOSIF MUZSAY
magazin de Haine
Arad, vis-a vis de Teatru

BRANDENBURG

DEPOZIT DE LEMNE DE FOC CU PREȚURI FOARTE REDUSE

în Arad, Str. Numa Pompiliu 66.

Urează An Nou fericit

Onoratei clientele!

Serbări festive de Crăciun.

În ziua de 21 l. c. la „Liceul Elena Ghiba Birta“ s'a ținut o serbare festivă la care a luat parte întreg corpul profesoral și elevelor.

D-na prof. Petrișor, a vorbit despre datinele de crăciun, arătând însemnătatea pe care o au ele la neamul românesc.

S'au cântat câteva colinde de corul liceului sub conducerea d-șoarei prof. Pap. Au urmat recitări de poezii.

S'a împărțit la 25 de fete sărace (din toate clasele) ghețe, șoșoni, ciorapi, mănuși și ștofă pentru șorțuri.

Cheltuielile au fost suportate de comitetul școlar din fondul pe care l-a avut disponibil.

A fost frumos acest gest din partea comitetului școlar al liceului și poate servi ca pildă pe viitor și altor comitețe.

O rugămintă.

D-lui președ. al Com. Inter. Arad.

În dimineața a unei zile de Iulie, cu soare cald și aer înăbușitor, tobele și goarnea sunară: Mobilizarea... Printre primele regimente, chemate la datorie, fu și regim. No. 33, Ces. și reg. al Împăratului Leop. II compus aproape din români podgoreni și de pe valea Mureșului și a Crișului-alb. Strănepoții eroilor dela Mortara și Novara, și strănepoții eroilor, cari la podul D'Arcole, au ținut piept, trupelor neînvinate a lui Napoleon Bonaparte cuceritorul Europei întregi. În fruntea unui pluton din acest regiment, alergă și un sergent chișes, în floarea vârstei, ca să se reîntoarcă de pe câmpul de glorie, lipsit de înșușirea cea mai necesară, corpului său; jumătate vedere și gura aproape distrusă. Cu ocazia examenului de capaci-

tate din luna viitoare, și acest nenorocit este chemat. Apelez la bunăvoința și inima bună a d-lui președinte, care este recunoscut ca salvatorul nevoiașilor din acest oraș, să fie cât de puțin indulgent, față de un asemenea nenorocit. El nu râvnește la înalțare în grad. Ci numai la bucata de pâine, de azi și de mâine. Muncește la caseria Prim. Municip. Arad din gară, muncește cinstit și cu zor.

Înlăturarea din serviciu, a unei persoane, asemenea nenorocite, ar fi un mare păcat, atât față de generația trecută prin iadul războiului mondial, cât și pentru aceea generație tânără, cari va trebui să lupte pe viitor, pentru Patrie și Rege.

N. V. I.

Citiți și răspândiți
ziarul „ARADUL“.

Deștepți și naivi.

(43) (roman) de: T. Cristea

Darnața nu era lipsită nici de rarități, nici de aventuri, ceace dăduse naștere unei reșiste umoristice, multiplicată în zeci de exemplare, care a părea „ca melcii după ploaie“ și dispărea când lăcomia reșistorilor se înfrupta cu o ulăcă de smântână și n-aveau bani de hârtie. Revista aceasta mergea la curent pe dobrovoletii toate întâmplările zilei. De se știa, că Don Juan ul Darnaței a fost surprins în flagrant delict în casa unei rușoalice nostime și în caricatură e drept caricaturile nu să-au născut niciodată — se vedea că sare pe fereastră gol nap, și rufăria în mână, iar boscăci și celelalte utensile în deasupra capului celui smârțit de soțul rușoalicei. O caricatură simboliza pe o parte magnetismul atractiv al rușoalcelor, pedealță parte al unei a unui cavalier miffel urmărea pe o femeie. O

rușoaică în blănuri și galoși — pe atunci erau foarte modérni șoșonii cu blană — se plimba, unsă cu mlere. O sumedenle de câini, mici și mari de toate rasele, alergau cu limba scoasă după cucoană și în urmă de tot, cavalerul cel miffel se întrecea cu jăvrele ce să ajungă „mularea“. Până și purcelul vilei 36 ajunsese la tipar, bineînțeles mare și gras, așa cum îl descria Niță, care-l cumpărase cu șase ruble și el mai stă cu ce, dela femeia care nu-și văzuse bărbatul de vreme lungă. Căci oamenii sunt oameni și credința conjugală n'a fost scrisă pentru vreme de războiu. Asupra acestui punct erau de acord toți dobrovoletii și își fixaseră o lege, că la zece kilometri depărtare, credința față de soție nu mai era obligatorie. Legea își avea țărta ei juridică, căci o aplicau în întâiul rând advocații. Nici chiar

Scurtu cel cu vocea mleroasă și pildă de om cu bune purtări, nu se da în lături și dacă se și ascundea de gura lumii, dar — la nevoie — putea să-și spună oricare dobrovolet oara exactă când îl găseai pe advocatul Scurtu... la „Tribunalul“, unei văduvicioare nurlie.

Trăiau bieții dobrovoletii așa cum puteau, greu de tot, dar cu nădejdea în sân, că n-avea să țină viața aceasta până la sfârșitul lumii.

În vremea din urmă erau expuși și la hulduteli, ba chiar atacuri din partea rușilor. Bolșevismul își desfăcea aripele și n mintea deșchiată a pravoslavnicilor, ideile de libertate, egalitate luau aspecte foarte originale. Soarta prizonierilor amenința să fie din zi în zi tot mai vitregă; erau considerați în afară din lege. Se înăsprișeră relațiile între dobrovoletii și ruși pe chestiuni sentimentale. Rușoalcele nu-și ascundeau simpatia lor pentru legionari, pe cari îi giugiuileau în conversațiile lor cu dimnativ „striti“ al termenului „austrii“ și simpatia aceasta atâta gelozia rușilor molăi,

până la disperare. Câteva incidente avuseseră loc în case și pe străzi, iar în ultimul timp comunicația între vile pe înserate devenise din cale afară de periculoasă. Voicu fusese prins în amurgul unei sări, în parcul din Darnața, cu alți câțiva legionari în tovarășia nevinovată a fetelor unui colonel rus. Scăpaseră de bătaie, poate chiar moarte, numai datorită înțelepciunii proverbului românesc: fuga-i rușinoasă, dar e sănătoasă. Fugiseră și fetele cu ei, petrecute de cele mai triviale hulduteli a grupului de soldați ruși, înarmați cu pari smulși din gardul parcului. Căci ruși n'au judecată. Sentimentalismul lor fiziologic îmbracă un misticism oriental, cu manifestări de cel mai accentuat bigotism. Rusul nu trecea pe lângă o biserică fără să nu-și măsoare trei cruci largi, bolborosind automat refrenul „gospodi pomilui“, dar în același timp nu se da în lături ca să șterpelească, cu mâna liberă, portofelul din buzunarul vecinului. Temperatura rusesc nu cunoaște conduita mijlocie; e extremist

în toate. Capabil să ucidă fără nici un scop, dintr'o simplă impulsune momentană și dărnice până la lacrimi, când știl să-și găndărești plăcerea. Voicu își asigurase un venit zilnic de o jumătate de rublă, profitând de această dărnice. Cu un bețior ascuțit la un vârf desemna în nisip caricaturile împăraților și publicul rusec, adunat în jurul lui, râdea cu hohote, se îmbulzea, își da cu coatele și erau capabili să se distreze clasuri întregi cu jocul acesta pe nisip. Comandan al caricaturile și îi satisfăcea în special figura împăratului „Nicolae otoroi“, tătucul pe care nici o ideologie bolșevică nu reușise să îl scoată din suflute.

Într'un timp incidente dintr'e legionari și soldații ruși fuseseră cazuri izolate, individuale. Urmă însă în curând o atmosferă de ură colectivă rusească contra acestor „striti“. Prilejul instigatorilor fusesse o serbare de Paști pe care o împovizaseră ardelenii în Darnața.

(Va urma)

Amintiri din copilărie.

Dintre toate sărbătorile de peste an Crăciunul și Botezul ne făcea mai multă bucurie. După terminarea colindării din ajunul Crăciunului și umblam cu steaua în preșeara acestei zile, cea mai mare dorință a noastră era să umblăm și cu botezul.

Părintele Giuchici mai dese ori pe Octavian și pe mine ne lua cu dansul. Pe Octavian fiindcă era copil de învățător, iar pe mine fiindcă eram vecin cu dansul. Preoții Suci și Schelegia mai schimbau copiii cu căldarea. Mai ne alegea părintele Giuchici și din motivul că noi știam cânta mai bine iordanul în limba greacă și sârbă. Pe vremea aceea mai erau încă destule familii de greci și sârbi în orașul Lipova, cari neavând biserica lor proprie la noi umblau la biserică.

Parochia părintelui Giuchici era estinsă și cuprindea și valea bisericii, deci umblam cu iordanul de dimineața până târziu seara. Măncarea noastră din aceasta zi consta din gustarea în picioare a mâncărilor de post de pe la familiile mai de elită din parohie.

Pe valea bisericii ajungeam de comun în spre seară, când părintele Giuchici era bine obosit. El mai obosia ajungând aici sușurile și coborârile acestei văi cu potecile ei acoperite de comun cu neauă. Pe vremea aceea așa ger era pe la Botez, că din table groase de ghiață tăiate din Murăș construiau o capelă de ghiață în piața Lipovei și aici să se săvârșea praznicul botezului.

La casele din valea bisericii așa era obiceiul, că pe fiecare masă era pusă o monetă de 10 bani, o libră de 10 crișari cum se numia pe acele vremuri și câte 1—2 crișari pentru noi. Și fiindcă camerele nu erau destul de luminoase și respective Lipova nu avea pe acel timp lumină electrică, iar libra de 10 crișari din cauza uzării ei nu era destul de albă, să întâmpla câteodată că libra o puneam în căldărușă, iar crișarul îl dădeam părin-

telui Giuchici, căci el singur ne încredința cu încasarea banilor de pe vale și distribuirea lor prin noi. În orașel preotului îi dădeau banii în mână, iar nouă ne aruncau câte 1—2 crișari în căldărușă.

Ca să nu pierdem mult timp cu sfîntirea caselor de pe valea bisericii, tehnica serviciului așa era fixată că începeam cu cântarea iordanului deja dela ușa casei așa că dacă intram în cameră, preotul nu avea alta de făcut decât să stropească interiorul camerei și să boteze pe cei din casă, sărutând totodată crucea prin ei.

Cam pe la 9 ore seara ne întorceam în orașel, însoțind pe preot până în locuință. Ajunși aici părintele Giuchici sub pretext că e obosit și timpul e înaintat, ne zicea să lăsăm căldărușă la el peste noapte și să venim ziua următoare după bani. O mare mirare încă ne cuprindea ziua următoare, când în locul librelor din căldărușă numai locuri goale vedeam. Bani de aramă ce mai rămăneau în căldare îi împărțea părintele între noi, dar despre evaporarea librelor nimeni nu făcea nici o amintire. În noi ne gândeam la multe de toate, dar forma în carea se prezintă căldărușă ne amuțea gura. Cam 60—70 crișari venea pe unul din căldare, iar alte remunerații nu aveam.

Copiii cari umblau cu părinții Suci și Schelegia ziua următoare ne spuneau, că pe ei îi descuțeau de cizme sub pretext că s'au ude, deci să le mai uște înainte de plecare spre casă. Operația aceasta însă să făcea cu scopul de a să lămurii, că oare nu sânt strecurări nește bani pe turecul cismelor. Bani și ei numai ziua următoare îi primeau, cam tot atâția cât noi.

Părinții Giuchici, Suci și Schelegia, precum și noi în anii mai târzii ai tinereții noastre, mult haz făceam în casină, din aceste amintiri dela botez.

Lipovanul.

Din activitatea Cerc. cultural „Cermieu“.

Duminecă 13 Decembrie a. c. Cercul Cultural învățătoresc „Cermieu“, de sub conducerea distinsului dascăl, I. Tau inv. Cermieu și-a ținut ședința pe luna curentă la școala Primară din comuna Apateu. Cercul Cult. Cermieu numără vre'o 35 inv. și învățătoare din comuna Cermieu, Șepreuș, Apateu, Berechit, Somoschiesu, col. Avram Iancu, și col. Moșiori.

La ora 9 membri cercului Cult. au luat parte la serv. divin unde corul religios de sub conducerea Dlui inv. N. Popa a dat răspunsurile liturgice.

La ora 10 s'a deschis ședința intimă: Dl Misiu inv. la șc. primară Șepreuș a ținut o lecție de citire la cl. II „Iarna“ la țară.

Observațiile asupra lecției s'au făcut de Dl inv. N. Popa G. Boncu Apateu, I. Năhăescu Somoschiesu și N. Cristea Șepreuș.

S'a remarcat la Dl Misiu că e un element de valoare în cercul cultural și că e în curent cu noutățile metodice.

Dl Amza Gh. inv. Berechit a vorbit în ședința intimă

despre cum se poate ridica un sat prin munca preotului și învățătorului.

S'au adus întregiri și precizări de Dl inv. N. Cristea Șepreuș și Ardelean Somoschiesu.

La ora 1 s'a închis ședința intimă.

După pauză de 3 ore s'a trecut la ședința publică în sala arhiplină ornată cu covoare naționale și cu o scenă bine împodobită s'a deschis ședința publică prin corul „Trăiască Regele“. La ședința publică a vorbit Dl I. Tautan, N. Cristea d. bogățiile țării. Dl L. Boncu despre izbânda în viață cu scop al școlii.

Între conferințe s'au recitat poezii patriotice, monoloage, fabule și coruri.

S'au mai executat excelente dansuri naționale „Clobănașul“ și mândruța sub conducerea Dl. L. Boncu și Popa.

La ora 4.³⁰ ședința a luat sfârșit. Corul sub conducerea Dlui L. Boncu a executat Marșul „Cea din urmă noapte a lui Mihail Viteazul“.

După serbare membri Cerc. Cult. Cermieu însoțit de Dl Părinte A. Căpitan din loca-

Viața culturală în Arad-Șega.

Duminecă în 20 Dec. c. s'a ținut în suburbia Șega cercul cultural al învățătorilor din Arad. Cu acest prilej înainte de amiază s'au făcut la școala primară din loc obicinuitele lecțiuni practice, apoi după masă s'a aranjat în localul Casei Culturale o foarte frumoasă seară culturală, la care a participat afară de d. subvizor școlar Barbatescu și de numărul învățători, o mare mulțime de popor. Dl. director școlar Lupaș a vorbit despre criza economică, arătând cu deplină competență cauzele și remediile rețelilor de astăzi. Dl Dr. T. Pop, medicul circumscripției a ținut o foarte interesantă și instructivă conferință despre *Primul ajutor în caz de boală*. Aceste conferințe au fost încadrate într'un bogat program artistic, executat de către corul tinereții „Sf. Gheorghe“, și de către elevii școlii primare sub îndrumarea conducere a d. director T. Pigli, a D-nei V. Mara, a d-nei M. Țîlriga și a dș. Rodeanu La urmă pă. Felea a mulțumit tuturor celor prezenți, indicând față de crizele pe cari le trăim mai

multă încredere în Dumnezeu și mai multă bărbăție.

La sărbătoarea Nașterii Domnului, Casa Culturală „Grigorie Episcopul“, în colaborare cu tinerețea „Sf. Gheorghe“ și cu membrii clubului sportiv „Vulturul“ a organizat un *concert și teatru*, cu care ocazie s'a realizat, după spusele celor de față, cel mai desăvârșit succes moral. Cântările corului mixt condus de teologul S. Pigli: collinde și cântări populare și patriotice, au avut o execuție ireproșabilă. Preotul I. Felea a relevat însemnătatea praznicului printr'o cuvântare despre „Ziua Păcii“. Ca un leac împotriva, vremurilor noastre de tânguială s'a jucat piesa regretatului director al liceului din Brașov V. Onișiu: *În sat la Tângulești*, apoi comedia *Cinel-Cinel* de V. Alexandri. Au mai urmat câteva declamări potrivite, trei dansuri naționale jucate de fete și Călușul jucat cu foc de feciorii societăților noastre.

La amândouă datele Casa Culturală s'a dovedit neîncăpătoare marel mulțimi de participanți.

Coresp.

Dela cercul cultural al învățătorilor din Ineu.

În ziua de 20 Dec. a. c. a avut loc la Mocrea, conferința învățătorilor cercului cultural din Ineu, la care au luat parte mai mulți învățători și învățătoare precum și preoții și fruntașii comunei.

Programul a fost foarte reușit și s'a desfășurat astfel:

1. Lecția practică predată de Dna E. Pușcașiu inv. din loc.

2. „Cum se poate ridica un sat, prin munca învățătorului și a preotului“ conferință ținută de Dl I. Toconită dir. școlar din loc.

3. Dl. Furdul inv. în Boeslg, președinte al ședinței, deschide ședința intimă printr'o frumoasă cuvântare.

4. Poezii, dialoge și cântări executate de elevii și elevele de sub conducerea Dnei E. Pușcașiu.

5. Dl Popescu inv. în Ineu dă sfaturi agricultorilor și în special viticultorilor.

6. Dl Furdul mulțumește în numele cercului, celor din localitate pentru prezența cu care i-a onorat și pentru ascultarea ce le-a dat.

7. Dl Virgil Pușcașiu preot din loc mulțumește în numele poporului, pentru cinstea ce le-a făcut venind în mijlocul lor cu sfaturi bune și cu cuvânt de mângăiere.

Ședința la sfârșit.

Livi.

Jocurile noastre.

Concursul II. Seria 5-a.

1. Cuvinte încrucișate

N. CIMPOIEȘ-Loce.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								
22								
23								
24								
25								

Orizontal: 1. Milostiv; 10. A. dauși la altceva; 11. Ingeresc; 12. Adverb; 13. Măsuri de timp; 14. Pronume; 15. Prepoziție; 17. Conjunție (fr.); 18. Intârșieră (fig.); 21. Plantă medicinală; 22. Venit domnesc (od.); 23. Intârșator; 25. Tropăisei.

Vertical: 1. Unit (fig.); 2. Alegerea părului în codițe; 3. Cu pași mărunți; 4. Plan (fig.); 5. Arbusti; 6. Măsuri agrare; 7. Leguminoasă; 8. Privitor la drumuri; 9. Vânzări publice; 15. Leafă; 16. Liberați; 19. Moral; 20. Zeul amorului la greci; 24. Măsură de timp.

2. Joc în patrat

de D. Ardeleanu, Peciu.

1	2	3	4	5	6
1					
2					
3					
4					
5					
6					

Orizontal: 1. Mare comic n. m. 2. Pompă, solemnitate, 3. Povestită, 4. Bun de arat, 5. Poem ridiculizează vicii sau apucături de date, 6. Pus în evidență cu ostentativ.

Vertical la fel.

3. Enigmă.

C-tin Mneric—Loc.

Aruncați un fluviu european într'o afirmație, și veți găsi un r. în Serbia.

Poșta Jocurilor.

R. V. Grozdan. Cam. slab. Tu... tuși... poate se va publica. Pe cinești eu; „cu“ este prepoziție, nu conjuncție. Aceasta, fără părare!

C-tin Mneric. Mai slăbește o D. Mneric! Nu cumva crezi că o scriem o pagină numai cu jocuri? Mai lăsați loc și la alții! Să revizuiască jocurile: sunt bune și vor publica. Dar... așa mai pe de de.

N. C.

S. MOSKOVITZ

Depozit de haine bărbătești și copii în EDIFICIUL TEATRULUI.

Urează onor. clientelă **An nou fericit**

Dimitrie Manea

ARAD, str. Meșianu
Prăvălie de modă bărbătească.

Urează onor. clientelă **An nou fericit**

litate au mers la masă comună unde au toastat Dnii I. Tautan L. Boncu, I. Ardelean — și Dl D. Misiu.

La ora 8 dintr'o atmosferă apostolească, însuflețit de Duhul Sfânt s'au îndreptat fiecare spre satele lor.

Cu toate că Dnii inv. n'au primit salariul de 4 luni, din ceea ce s'au desfășurat înaintea ochilor mei — am rămas ulmit de munca și dragostea ce o arată acești luminători ai satelor, care vor să arate tuturor că în școală se muncește din dragoste pentru înalta mislune ce o au.

M. J.

Spălătoria

Terezia Buttinger

Strada Consistorului, 35 în curte.

Urează onor. clientelă **An nou fericit**

IRMA PILCZ.

ARAD, Strada Eminescu No. 14

Urează onor. clientelă **An nou FERICIT**

IOSIF MUZSA

magazin de haine
Arad visa vis de

TEATRU

Urează onor. clientelă

AN NOU FERICIT

Pentru cele publicate aici
„Aradul” nu-și ia răspunderea.

Dos. Nr. 2909 | 931.

**Tribunalul
Dispune**

Grefier ss.
M. Moraru
p. conformitate grefier
M. Moraru

L. Nicht

Atât referitor la excepțiunile făcute în atitudinea mea, care bazată pe hotărârea celui mai competent for, a Comisiunii de supraveghere a Palatului Cultural a provocat deciziunea ce a scos din sârte pe colegul meu, dl. Constantinescu fost și el membru al acestei comisii. Eu sunt mândru de rezultatul reportat și pentru care am fost felicitat de toată lumea cu gânduri bune și serioase pentru Palatul Cultural. Ar fi numai o divergență de păreri între mine și majoritatea, — dacă nu totalitatea — intelectualilor desinteresati pe deoparte, și între dl. Constantinescu pe de altă parte. Și pentru a lămuri aceasta divergență poate nici n'aș fi abuzat de binevoitoarea ospitalitate a ziarului, care îmi publică răspunsul. Dar aș mai avea câteva cuvinte pentru

lar de încheiere fie-mi permis a constata că dl. Constantinescu la fel cu unii prieteni ai săi din tagma mai de jos a gazetărilor provinciali, călcând în picioare obiectivitatea și adevărul și stăpânit fiind de urâtul viciu al invidiei, a încercat să mă înțepe cu obiceiurile reproșuri, că «nu prea am nimic cu mișcarea culturală din Arad». La aceasta învinuire n'am să răspund eu, căci mai elocvent vorbesc în locul cuvintelor sburătoare fapte și lucrurile, pe cari numai cei orbiți de reavoință nu le observă. Când vei trece prin fața Palatului Cultural și vei vedea busturile Coșbuc și Xenopol și când vei cerceta muzeul de tablouri (sala pictorilor Români) și pe cel etnografic — să mă restrâng la cele mai importante momente din trecutul Palatului Cultural — și când vei resfoi procesele verbale ale «Astrei», unde se vorbește despre înființarea «Căminului Cultural» atunci adu-ți aminte de cele spuse cu atâta ură nemeritată despre un coleg al Diale și examinându-ți conștiința, zi Dle Constantinescu: Mea culpa! Și dacă de doare la inimă după locuința directorului, ji-o pun cu plăcere la dispoziție în momentul, când vei fi chemat și D-Ta la postul onorat cu acea locuință, prin invitarea unanimă a intelectualilor Români din acest oraș, cari m'au propus fără știrea mea, la acest post de încredere, în calitate de director al Palatului Cultural. Și atunci vei putea poate să

Naigālaš

□ **Maximalizarea prețului zahărului.** Se știe că prețul zahărului a fost maximizat. În acest sens, Primăria Arad, va da o ordonanță care va cuprinde prețurile tuturor articulelor maximizate, în raza orașului nostru. Ar fi de dorit, ca publicul consumator să reclame orice abatere de la această ordonanță, pentru ca astfel, prin pedepsirea aspră a contraveniențelor, să se înlăture specula.

...cum zice D. Zarno-
bancherul e idolul și Don-
mul. L. Romier zice despre
noștea din zilele noastre:
«Relațiile dintre sexe au de-
vins de o rectitudine, de o
simplă de complicație socială
psihică care exclude com-
plicitatea imaginativă în favoarea
a celui tactil». Da, dar între-
gim o altă imaginație în
favorul inventării de noi
cărți.
Hedonism, Empirism, Tac-
tilism dacă vrei și Mercanti-
lism așa încât artiștii de azi

Serbarea pomului de Crăciun la Spitalul de Copii.

În ajunul Crăciunului la ora 4 d. m. a avut loc serbarea pomului de Crăciun dela Spitalul de copii de sub conducerea dlui Dr. Cornel Radu, în fața unei numeroase și selecte asistențe: P. S. Episcop Grigorie al Aradului, dl general Bălăcescu, dl Prefect Dr. Șerban, dl administrator financiar Caba, dl Ascaniu Crișan dir liceului „M. Nicoară”, dl ing. Ciulonescu, dl Dr. I. Ursu, I. P. C. Arhim. Dr. I. Suciu, prof. Dr. Gh. Popovici etc...

S'au împărțit daruri și jucării tuturor micușilor bolnavi. Dl Dr. Radu a condus asistența prin toate pavilloanele spitalului dând toate explicațiile necesare.

Am constatat cu această o-

cazune că spitalul de copii din orașul nostru este la nivelul oricărui spital similar din străinătate, în țară este unic, mai ales prin felul de izolare al bolnavilor contagioși.

Serviciul religios a fost oficiat de Pr. Protopop S. Stana iar corul a fost din elevii școlii primare de sub conducerea dlui Păpureanu.

După festivitate s'a servit o gustare. Pentru a deștepta părinților încrederea în acest așezământ vom întreprinde o anchetă la spitalul de copii și sperăm că dl dr. Radu ne va da toate explicațiile necesare spre a da publicului cetitor toate datele despre felul admirabil cum se îngrijesc micii bolnavi în orașul nostru.

Coresp.

Numirile dela Primărie.

450 petiții au fost înaintate Primăriei pentru cele 24 posturi vacante. Câte nădejdi curmate, speranțe și iluzii distruse.

La Palatul Cultural, pentru postul vacant de bibliotecar, din numărul mare al candidaților, a fost ales cel mai bine pregătit: d. prof. *Nestor Covacu*, licențiat al Fac. de litere din Cluj. Ca bibliotecar onorific, fără retribuțiune materiale, a fost numit d. prof. *V. V. Caba*, iar ca funcționar la bibliotecă, d-șoara prof. *Cornelia Pacu*.

Pentru posturile de impiegati au fost numiți, avându-se în vedere pregătirea candidaților, d-nii: *Agea Cornel*, *Guleșiu Tiberiu*, *Stoiciu Lazar*, *Iercoșan Ștefan*, *Mara Iosif*, *Amar Mircea*, *Vesa Ion*, *Țablic Corneliu*, *Schreiber Marcu*, *Vulcu Ioan*, *Neteda Florea*, *Vasilescu Gheorghe*, *Haiduc Teodor*, *Săndolu Teodor*, *Barta Carol*, *Olariu Dimitrie* și *Curticean Petru*.

Ca administrator al sanatorului T. B. C. a fost numit d. *Tiberiu Givulescu*, iar ca desemnat la Serv. Tehnic d. *Frențiu Ioan*.

În afară de aceștia au mai fost menționați 9 foști agenți de birou, sub rezerva depunerii examenului de capacitate. Noi numiți vor depune jurământul de credință, Sâmbătă 2 Ian. 1932.

Programul Cinematografelor.

Central: 31 Decembrie orele 5, 7 $\frac{1}{2}$ și 9 $\frac{1}{4}$, opera spaniolă **Gento Allegro** cu *Rosita Moreno*.

31 Dec. la orele 11 noaptea, mare spectacol de reveillon, ilariantă și delicioasă comedie, **Malek (Buster Keaton)** salvează Europa.

Select: 31 Decembrie orele 5, 7 $\frac{1}{2}$ și 9 $\frac{1}{4}$, minunata operetă **Monte Carlo** cu neîntrecuta și dragălașa vedetă *Janette Macdonald* și *Jack Buchanans*. Regia: *Ernest Lubitsch*.

31 Decembrie orele 11 noaptea, mare spectacol de reveillon: **Adevărul gol-goluț** minunată comedie muzicală cu *Jeny Jugo*, *Oscar Karlweiss*, *T. Herterberg*, *Tiberiu von Halmay*, *H. Ad. von Schlettow*.

Grădiște: 1 Ianuarie: **Nopti de dragoste**, după piesa lui *Francisc Molnar*, cu dragălașa *Lilian Gish*, *Rode la Roque* și *Conrad Nagel*. Reprezentațiile încep la orele 3, 5, 7 și 9.

Duminică 3 Ianuarie: **Amantul Alteiței Sale**, comedie cu *Vivian Gibson*, *Mary Kid*, *Hans Junkermann* și *Paul Richter*. Reprezentațiile încep la orele 3, 4 $\frac{1}{2}$, 6, 7 $\frac{1}{2}$ și 9.

Gai: Vineri 1 Ianuarie: **Amantul Alteiței Sale** comedie cu *Vivian Gibson*, *Mary Kid*, *Hans Junkermann* și *Paul Richter*.

Duminică 3 Ianuarie: **Nopti de dragoste**, după piesa lui *F. Molnar* cu *Lilian Gish*, *Rode la Roque* și *Conrad Nagel*. Reprezentațiile încep la orele 4, 6 și 8 seara.

D-șoara *Virginia Sepeșan* talentată cântăreață arădană, a plecat Duminică 20 Dec. la Milano, pentru completarea studiilor muzicale. Li dorim succes.

Chestiunea desființării claselor paralele (B) dela Școala Comercială de băieți.

Marți după masă la ora 6 în sala festivă a Școlii comerciale s'au instruit părinții elevilor din clasele B. cari prin legea votată în 18 Dec. a. c. urmează ca pe 1 Ianuarie 1932 să fie desființate întrunirea a avut de scop aflarea modalității de susținere a acestor clase până la finea anului astfel ca să nu ajungă pe drum 140 elevi. Au vorbit D-nii Bann, Holländer, H. Haralamb și Suciu V. S'au trimis memorii subscrise de cei prezenți Ministerului Instrucțiunii Primăriei, și Prefecturii Arad, Asociației Comercianților din localitate și la Camera de Industrie și comerț. Intre cei prezenți a domnit armonie deplină constatându-se că nici la un caz suma de 560.000 plata profesorilor până la 1 August 1932 nu poate fi pusă în sarcina elevilor cari după spusele d-lui director Suciu nici chiar taxa

1600-care e cea mai scumpă dela școalele din Arad — poate fi plătită. Miercuri înainte de masă o delegație de părinți s'a prezentat la ședințele corporației comercianților pentru a cere ajutor la susținerea profesorilor. Dr. C. Radu, președ. Com. terimare, a cerut delegației să stabilească suma exactă a cheltuielilor până la finea anului, urmând ca după aceea să facă intervențiile necesare la forurile competente. Dintre celelalte părți s'a promis intervenții la locurile competente pentru ca Statul să susțină până la finea anului clasele la caz contrar eventual ajut material. E interesant că deși prin lege școala e desființată la 1 Ianuarie 1932 rectrunea școlii încă n'a primit nici un ordin în acest privință.

An nou — sfârșit de an.

Te înfăptuim cu aceeași speranță întru mai bine, te așteptăm cu înfrigurări vădite ca și'n trecut, nu știm precis, ar fi bine să minți profetul — dar pare că vei fi la fel cu antemergetorii tăi din ultimul deceniu: anii iluziilor deșarte, situația provizoriului improvizat. Confrății tăi, remarcați printr-o completă paralizie și generală, animați doar de-o crâncenă întrecere în fapte odioase: catastrofa lui Riol, Costești — Argeș, Lucbec, Lupeni, Düsseldorf, Sctr. Phillipke, Bla-Torbagy — acompanyați de Kürten, Matuska etc. peste cari planează spre un tragic final problema crizei, târâtă de somnului tot mai accentuat.

Nimic bun n'a înfăptuit nici 1931 — an de supremă încordare, totalizată în forțe încercate, întâmpinată de somități cu remedii sigure și to-

tuș ineficace la timpul oportun. Ba, se pare că stagnarea unanimă se apropie de punctul culminant, îndoliază totul și cerințele revindcă mormintele în loc de posibilități.

Timpuri când aspirațiile unei situații mai demne se prăbușesc înainte de a fi încercate, vremuri ce vă impuneți fără să vă dorească nimeni, valul tristeții se reliefașă peste pașnicul trecători, suflul neajunsului plutește peste capetele tuturor — nimic de câștigat, totul de pierdut, chiar și ce ai. Intercalând însă speranța — puntea dintre trecut și viitor, — s'așteptăm împlinirea profețiilor ce obișnuiesc a se face imediat după furtună, imediat după lacrimi. Și să credem într'un viitor mai sigur, pe cât posibil bun și ceva mai apropiat.

iji.

Anul sportiv.

În afară de football nici un sport nu are popularitate în Arad. Tenisul se practică numai între intelectuali, boxul e în primele faze ale copilăriei iar sporturile de iarnă cu excepția patinajului nu există. Putem totuși aminti că la tenis am avut aici în Arad câteva matchuri internaționale singurul însă care a avut succes a fost matchul campionului maghiar *Bela von Kehrling*. Tenisul de masă în schimb a dat câțiva ași (?) cari la campionatul internațional dela Budapesta au reprezentat România.

Rămâne deci să ne ocupăm mai pe larg de football. În privința campionatului atât în primăvară cât și în toamnă Gloria a ocupat locul prim, cu toate acestea campioana nu e în formă bună. Are o apărare excelentă în schimb înaintarea e slabă ceea ce a făcut să fie la mică diferență de celelalte echipe. Bine înțeles nu toate echipele din cat. I. pot avea pretenții să fie campioni. Intre Gloria, Olympia Amefa și C. A. A. deoparte și între Tricolor, și Unirea și Transilvania există o mare diferență de clasă, cu toate acestea nu e diferența din anii trecuți când Gloria dispunea de cotași cu scoruri ce ajungeau până la 15:0. Aceasta însă nu înseamnă

un progres al footballului arădan. Din contră, ținând seamă de matchurile cu echipele din orașele vecine vedem că football arădan nu se mai bucură de falma din trecut când *Amefa* avea rival numai pe faimosul *Chinez*. Cauza acestei decaderi e că nici o echipă din Arad nu are înaintare pe care să poți cota. Nici chiar pentru reprezentativa orașului nu poți forma o înaintare satisfăcătoare.

În matchurile internaționale n'am excelat de loc. Cu mici excepții echipele arădane au fost învinse de echipele maghiare cari au făcut un adevărat marș asupra României. Rezultatele cari merită să fie amintite: Gloria C.F.R.—Bohn S. C. 2:1 și CAA—Ujpest 2:1. Vedem deci că am avut o activitate footballistică destul de bogată în evenimente, cu toate acestea footballul arădan n'a produs ceea ce ne așteptam. De încheiere trebuie să aducem laude faimosului nostru internațional *Albu* care singur a reprezentat Aradul în toate reprezentativele naționale din anul acesta cu un splendid succes.

Piter.

■ Din cauza sărbătorii Anului Nou, numărul nostru viitor va apare Marți 5 Ianuarie 1932.

INFORMAȚIUNI.

□ Corpul didactic al Școlii primare No. 10 din Arad str. Ciocărliei aduce mulțumiri acelor cari prin donațiunea lor au contribuit la ajutorarea copiilor săraci și în deosebi următorilor: Soc. Sfr. Gheorghe a elevilor dela gimnaziul Iosif Vulcan de sub conducerea părintelui profesor Iuliu Hălmăgean cari cu hainele colectate au îmbrăcat peste 30 elevi. Direcțiunea fabricii de zahăr care a donat 1000 lei și D-nii *Larkovsky Svetoslav*, *Stoianovici Gh.* și *Deneș Mauritiu*.

□ + *Emilia Borlea*. Joi 24 Dec. a încetat din viață, răpusă de o crudă boală, vrednică învățătoare *Emilia Borlea* în vârstă de 20 ani din com. Buteni. Timp de aproape 5 ani cât a fost învățătoare, și-a făcut pe deplin datoria, așa că lasă'n urmă regretele tuturor celor ce au cunoscut-o. În urmărirea a avut loc Sâmbătă 26 Dec. fiind dusă până la locul de vecl de o mulțime înmăsurată. La groapă, a vorbit d. V. Drincu, în numele învățătorilor din Buteni, și d-șoara *Letitia Suba*, în numele tinerimei butinene. Transmitem pe această cale familii îndurerate condoleanțe sincere.

□ La sanatorul de tuberculoși al orașului se caută o stăruitoare, cu data de 1 Ianuarie 1932. Reflectantele se vor prezenta la direcțiunea sanatorului în ziua de 31 XII între orele 9—11 cu cerere adresată primarului orașului.

Condițiuni: etate 30—40 ani și IV clase secundare.

□ Sâmbătă, a doua zi de Crăciun, a avut loc logodna Domnișoarei *Elis Stier* cu dl. *Ionel Filipaș*, harnicul nostru colaborator.

Felicitările noastre cele mai sincere.

□ Vineri 1 Ian. 1931, va avea loc la Catedrala ort. rom. nu Te-deum, la care vor participa toate autoritățile.

□ Reveillonul aranjat de Hora și Cercul Tineretului măn arădan, va avea loc 31 Dec. seara, în saloanele Cercului Românesc. Nu doiim că toți românii din Arad vor participa în număr mic, realizând astfel, o glorioasă manifestare a românilor din Arad.

□ Svonuri false despre demisia d-lui Dr. C. Radu, Com. Int. — s'au răspândit ocazia Sf. Sărbătorilor.

Suntem în stare a îndemna pe cetitorii noștri și pe acel cari urmăresc frumusețea activitate a d-lui Dr. C. Radu, că D-Sa, nici nu s'a gândit demisie.

Programul pe care s'impus la venirea în fruntea burilor orașenești deabă la început, așa că nu pot vorbi despre demisie.

□ D. Ing. Mateescu, în demisia d-lui Al. Vlad președinția Camerei de comerț și Industrie, a fost ales președinte al acestei instituții cunoaștem pe d. Ing. Mateescu ca pe un mare nălmator, așa că numirea D-Sa e cum nu se mai poate potrivită.

Primăria comunei Cuiud.

Nr. 1165 | 1931.

Publicație.

Se aduce la cunoștință că în ziua de 26 Ianuarie orele 2 p. m. se va ține în mărirea comunei Cuiud, licitație publică prin strigare, pentru sionarea cărăușiei Notariatului comunei Cuiud.

Licitația se va ține în mitate cu art 88 și 110 din Contabilității publice.

Caetul de sarcini și condițiile de licitație se pot vedea care zi de lucru, în orele de viciu.

Cuiud, la 22 Decembrie

Indes

Otto HOFMANN

depozit de aromate PIATA A. IANCU

Urează onor. clientelă An nou FERICIT